

CITY SICKNESS

Από τον Κωνσταντίνο Χατζηνικολάου

Η θανάσιμη μοναξιά του Αιονύση

Χύμα σχόλια για ένα βιβλίο.

Η αυτοβιογραφία του Σαββόπουλου είναι από τα πιο μοναχικά βιβλία που διάβασα πρόσφατα. Ο Νιόνιος δεν ξέρει πού να απευθυνθεί κι έτσι απευθύνεται παντού, με αποτέλεσμα, στο τέλος, να μιλάει μόνος στο κασετοφωνάκι του, λες και θέλει να πείσει τον εαυτό του πως δεν ήταν αυτός που έγραψε τα τραγούδια του. Κι όμως. Προς απογοήτευση των ακροατών του, ο Σαββόπουλος τα έγραψε.

Πάντως, το «Γιατί τα χρόνια τρέχουν χύμα» δεν είναι βιβλίο. Δεν έχει καν την ευθύτητα μιας απομαγνητοφωνημένης προφορικής αφήγησης. Ούτε έχει τη σταθερή αστάθεια που έχουν τα καλά κείμενα. Αιωρείται σ' έναν ενδιάμεσο χώρο –συγκαταβατικό, διεξοδικά απολογιστικό, διεκπεραιωτικά απολογητικό–, μια σούμα χωρίς ειλικρινή αναστοχασμό, ένα εγχείρημα που δυσκολεύεται να ξεφύγει από τη χρησιμότητά του. Ναι, επιτέλους έχουμε στη βιβλιοθήκη μας μια σύνοψη της διαδρομής του Σαββόπουλου, μα αυτό περιμέναμε από τον «μεγαλύτερο εν ζωή Έλληνα καλλιτέχνη»: Προσωπικά, δεν περιμένω τίποτα πια. Από κανέναν.

Σε αντίθεση με όσους ισχυρίζονται πως ξεπουλήθηκε σταδιακά, τολμώ να πω πως ο Νιόνιος δεν άλλαξε ποτέ. Πάντα ήταν ο ίδιος. Από τα χρόνια του «Μπάλλου» ως τα χρόνια του «Κουρέματος», αλλά κι έπειτα. Άλλωστε, η χαρακτηριστική του αντίφραση, ένα ορυχείο που έβγαζε χρυσάφι και κάρβουνο ταυτόχρονα, ήταν αυτή που έφτιαξε το «βιβλίο των τραγουδιών» του. Δεν έγραψε πολλά τραγούδια. Μα κάποιος θα μπορούσε να πει πως ήταν αρκετά. Δηλαδή, πάρα πολλά.

Δεν ήταν λοιπόν το γεγονός πως άρεσε στους αριστερούς και, αργότερα, στους δεξιούς. Το ποιητικό του πρόγραμμα είχε ένα μηχανισμό πιο ύπουλο. Κατάφερε να κάνει τους δεξιούς να νιώθουν λες και είναι αριστεροί, ενώ, την ίδια στιγμή, έβαζε τους αριστερούς να φαντασιώνονται έναν λανθάνοντα δεξιό βίο. Τώρα που το σκέφτομαι τα κομμάτια του έμοιαζαν με παγίδες. Μας «τραβούσαν απ' το μονάκι». Σίγουρα, ο Σαββόπουλος έχασε την αιχμή του μέσα στο χρόνο, όπως συμβαίνει με τους περισσότερους καλλιτέχνες. Από την άλλη, όμως, η βελόνα, καθώς διαλυόταν στη «γλυκούτσικη» καθημερινότη-

τα, σ' αυτό το πεδίο ευφορίας και διαρκούς διάψευσης των ονείρων μας, χάραξε το καλύτερο του βινύλιο. Τι διπλή «Ρεζέρβα».

Ο Νιόνιος μάς κορόιδεψε όλους. Πιστεύω πως από την αρχή είχε ανάγκη ένα αστικό πλαίσιο, γιατί αλλιώς θα τρελαινόταν. Έγινε συντηρητικός, γιατί ήταν αγρίμι. Διαφορετικά, θα ήταν ένας επαίτης, ένας απόκληρος, ένα φρικιά, έτσι όπως θυμάμαι να λέει ο Τάσος Φαληρέας, ο κολλητός του, σε μία συνέντευξή του.

Θα μπορούσες να τον πετάξεις σ' ένα άδειο δωμάτιο με πέντε βιβλία και να μη χρειάζεται τίποτα παραπάνω.

Από φόβο, έγινε το αντίθετο. Ή, για να είμαι κάπως ακριβής, έγινε και το αντίθετο. Το έκανε για να σωθεί. Ούτως ή άλλως, ένα πράγμα ήθελε μόνο. Να λείι τα τραγουδάκια του «με το φως που βγάζει ο κόσμος ο μουγκός». Όλα βγαίνουν από το τραύλισμα, λείι σε κάποιο σημείο του βιβλίου.

Θα ήταν άδικο να συγκρίνουμε τα «Χύμα χρόνια» με τα «Χρονικά» του Ντίλαν ή την «Τελευταία μου πνοή» του Μπουνιουέλ, ωστόσο δεν αναφέρομαι τυχαία στους δύο δημιουργούς. Με τον πρώτο συντονίστηκε σε τέτοιο βαθμό «ληστείας» που, αν ο Ντίλαν δεν υπήρχε, θα τον είχε εφεύρει ο Σαββόπουλος. Για τον δεύτερο μιλάει εν συντομία στην αρχή του 18ου κεφαλαίου. Ο Μπουνιουέλ, βέβαια, ήταν ένας αστός που έγινε αναρχικός, εμπρηστής. Βίαι αντιθετοί.

Δυστυχώς, η αυτοβιογραφία του Νιόνιου, πέρα από τις λιγοστές σπίθες της, δεν έχει ούτε τη γλωσσική ευστροφία της αυτοβιογραφίας του Ντίλαν, ούτε την αυθάδεια του Μπουνιουέλ. Αν και έχει ένα σπουδαίο προτέρημα: μια θανάσιμη μοναξιά.

Τις προάλλες, που τον πέτυχα στην πλεόραση, μου φάνηκε κέρνιος, μόνος. Προωθούσε το βιβλίο του, λέγοντας ιστορίες από το παρελθόν. Ήμουν στο σπίτι των γονιών μου. Ο πατέρας μου είχε δυναμώσει την ένταση. Δεν ακούει πια καλά. Η μητέρα μου τον παρακολουθούσε μαγεμένη. Εγώ δεν άντεξα, πήγα στην κουζίνα.

Η φωνή του Νιόνιου ακόμα ακουγόταν καθαρά: «Παράγκα, παράγκα, παράγκα του χειμώνα/ κι εσύ μιλάς σαν πτώμα».